

Wyrok z dnia 12 stycznia 1998 r.

I PKN 459/97

1. Oceniając możliwości ponownego zatrudnienia pracownika, z którym umowa o pracę została rozwiązana na podstawie art. 53 § 1 KP, należy uwzględnić zarówno okoliczności dotyczące pracodawcy jak i tego pracownika.

2. Orzeczenie komisji lekarskiej o nieprzydatności pracownika do pracy na stanowisku zajmowanym przed rozwiązaniem z nim umowy o pracę na podstawie art. 53 § 1 KP, może oznaczać brak możliwości ponownego jego zatrudnienia.

Przewodniczący SSN: Barbara Wagner (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Walerian Sanetra.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 1998 r. sprawy z powództwa Władysława B. przeciwko Polskim Kolejom Państwowym Stacji Rejonowej w B. o nawiązanie stosunku pracy, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 27 czerwca 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Bytomiu wyrokiem z dnia 7 lipca 1993 r. [...], oddalił powództwo Władysława B. o nawiązanie stosunku pracy ze Stacją Rejonową PKP w B. Sąd ustalił, że w dniu 7 listopada 1992 r. strona pozwana rozwiązała z powodem umowę o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 53 § 1 pkt 1 KP. Roszczenie Władysława B. o przywrócenie do pracy oddalił Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Bytomiu wyrokiem z dnia 3 grudnia 1992 r. [...]. Od 2 lutego 1993 r. powód był zdolny do pracy. Orzeczeniem z tej daty Wojewódzka Komisja d/s Inwalidztwa i Za-

trudnienia w Katowicach uznała, że brak jest podstaw do zaliczenia Władysława B. do jednej z grup inwalidów. Jego roszczenie o ponowne zatrudnienie wywodzone z art. 53 § 5 KP nie zasługuje jednak na uwzględnienie wobec braku możliwości zatrudnienia u strony pozwanej. Stanowisko megafonisty, które zajmował powód przed rozwiązaniem umowy o pracę, zostało zlikwidowane. Generalny Dyrektor PKP podjął decyzję o zakazie zatrudnienia pracowników. Decyzją tą strona pozwana jest związana.

Władysław B. zaskarżył powyższy wyrok rewizją wnosząc o jego zmianę i nakazanie stronie pozwanej przyjęcie go do pracy. Twierdził, że na terenie DOKP K. jest wolnych około 1600 stanowisk pracy. Powoływanie się strony pozwanej na brak możliwości ponownego zatrudnienia Władysława B. stanowi jedynie pretekst do odmowy realizacji przysługującego powodowi prawa wynikającego z art. 53 §5 KP.

Sąd Wojewódzki - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 2 grudnia 1993 r. [...], uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu-Sądowi Pracy w Bytomiu. Z art. 53 § 5 KP wynika dla zakładu pracy obowiązek nawiązania stosunku pracy z byłym pracownikiem, jeżeli zakład dysponuje wolnymi miejscami pracy a pracownik ma kwalifikacje niezbędne do podjęcia pracy na wolnym stanowisku. Sąd I instancji nie wyjaśnił dostatecznie czy „na Kolei istnieją wolne miejsca pracy i jakiego rodzaju prace powód mógłby wykonywać” oraz czy „kwalifikacje powoda do zajmowania jednego z tych stanowisk są wystarczające”. Sąd winien też ustalić obecny stan zdrowia Władysława B. i ocenić znaczenie wydanego przez Dyrektora Generalnego PKP zakazu przyjmowania do pracy nowych pracowników.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Bytomiu wyrokiem z dnia 21 listopada 1996 r. [...], nakazał Stacji Rejonowej PKP w B. nawiązanie stosunku pracy z Władysławem B. na stanowisku „z ograniczeniem wynikającym z opinii biegłego lek. med. Witolda B. z dnia 4 października 1996 r.” oraz zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 607,02 zł tytułem odszkodowania za czas pozostawania bez pracy, oddalając powództwo w pozostałym zakresie. Sąd ustalił, że powód, [...] mógłby być zatrudniony pod nadzorem przy pracy lekkiej nie wymagającej samodzielnego podejmowania decyzji i obciążających częstotliwością kontaktów z innymi osobami, np. przy „pomocniczej pracy biurowej lub magazynowej na jedną zmianę”. W ocenie Sądu, poz-

wany nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie twierdzenia, że nie ma wolnych etatów. Zakaz zatrudniania pracowników obowiązywał w latach 1993 i 1994. Art. 53 § 5 KP jest źródłem prawa podmiotowego. Rygorystyczne traktowanie pracownika występującego z roszczeniem o nawiązanie stosunku pracy w trybie art. 53 § 5 KP byłoby sprzeczne z zasadami współzycia społecznego (art. 8 KP). O odszkodowaniu Sąd orzekł na podstawie art. 471 KC w związku z art. 300 KP, ograniczając jego wysokość, ze względu na zasady współzycia społecznego, do trzymiesięcznego wynagrodzenia za pracę.

Strona pozwana zaskarżyła ten wyrok apelacją i podnosząc zarzuty naruszenia prawa materialnego, „nieprawidłowości postępowania” oraz „mylną ocenę stanu faktycznego” wniosła o jego zmianę lub uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Skarżący zakwestionował pogląd, że art. 53 § 5 KP jest źródłem prawa podmiotowego. Możliwość ponownego zatrudnienia winien wykazać, zgodnie z ogólną zasadą rozkładu ciężaru dowodu wynikającą z art. 6 KC, wywodzący z tego faktu skutki prawne powód. Kolejowa Komisja Lekarska orzekła nieprzydatność powoda do pracy na kolei. Przyjmując Władysława B. do pracy w wykonaniu zaskarżonego wyroku strona pozwana naruszyłaby zakaz dopuszczenia do pracy wynikający z art. 229 § 4 KP. Sąd pominął obowiązujący nadal u strony pozwanej zakaz przyjęć do pracy i wynikającą z ogólnej sytuacji gospodarczej konieczność dokonywania zwolnień.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 27 czerwca 1997 r. [...], ustaliwszy, po uzupełnieniu postępowania dowodowego, że „pозwana w obecnym stanie rzeczy nie ma możliwości ponownego zatrudnienia powoda” zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddalił. Stan zdrowia [...] powoda znacznie ogranicza stanowiska, na których mógłby podjąć pracę. Strona pozwana wykazała obowiązywanie zakazu zatrudniania pracowników także w 1996 r.

Władysław B. zaskarżył powyższy wyrok kasacją i wskazując jako jej podstawę naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 53 § 5 KP, wniósł o jego zmianę i oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Zdaniem skarżącego strona pozwana nie wykazała braku możliwości jego zatrudnienia. Twierdził, że zakaz zatrudniania pracowników nie jest realizowany.

Powód jest zdolny do wykonywania pomocniczych prac biurowych lub magazynowych i gotów do ich podjęcia, a za ponownym jego zatrudnieniem przemawiają zasady współżycia społecznego.

W odpowiedzi na kasację strona pozwana wniosła o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Według art. 393¹¹ KPC, Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji. Podstawę kasacji Władysława B. stanowi zarzut naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 53 § 5 KP. Zgodnie z powołanym przepisem pracodawca powinien w miarę możliwości ponownie zatrudnić pracownika, który w okresie 6 miesięcy od rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z przyczyn wymienionych w § 1 i 2 zgłosi swój powrót do pracy niezwłocznie po ustaniu przyczyny zwolnienia. Sąd ustalił, że Stacja Rejonowa PKP w B. w dniu 7 listopada 1992 r. rozwiązała z Władysławem B. niewadliwie umowę o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 53 § 1 pkt 1 KP. Powód odzyskał zdolność do pracy 2 lutego 1993 r. i po tym dniu, a zatem w okresie 6 miesięcy od rozwiązania stosunku pracy, zgłosił gotowość podjęcia pracy u strony pozwanej. Sporną między stronami była istotna dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczność co do możliwości ponownego zatrudnienia Władysława B. w Stacji Rejonowej PKP w B. Sąd ustalił, że strona pozwana takich możliwości nie miała. Stanowisko megafonisty, które zajmował powód przed rozwiązaniem umowy o pracę zostało zlikwidowane. Stan zdrowia Władysława B. uległ tak znacznemu pogorszeniu, że Kolejowa Komisja Lekarska stwierdziła jego nieprzydatność do pracy w PKP. Skarżący, przy rozpoznanych u niego schorzeniach, mógłby wykonywać lekkie prace pomocnicze, pod nadzorem i bez częstych kontaktów z innymi osobami, na jednej zmianie. Oceniając możliwości ponownego zatrudnienia powoda należało uwzględnić także obowiązującą stronę pozwaną decyzję Generalnego Dyrektora PKP zakazującą jednostkom mu podległym przyjmowania do pracy nowych pracowników. Powód nie określił przepisów, którym uchybił Sąd dokonując tego ustalenia; nie wyjaśnił na czym polega jego wadliwość. Kasacja ogranicza się do polemiki z ustaleniami Sądu wynikającej z odmiennej oceny materiału dowodowego.

Sąd Najwyższy rozstrzygając o zasadności zarzutu naruszenia prawa materialnego jest związany stanem faktycznym stanowiącym podstawę wydania zaskarżonego wyroku (art. 393¹⁵ KPC). W ustalonym przez Sąd II instancji stanie faktycznym art. 53 § 5 KP został zastosowany przez ten Sąd prawidłowo.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393¹² KPC, orzekł jak w sentencji.

=====